

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lenka Smolenová

2009/2010

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH**

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Vliv měnového kurzu Eura kreativního účetnictví na
hospodaření firmy
(bakalářská práce)**

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Zita Drábková

Autor:

Lenka Smolenová

České Budějovice

2009/2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka SMOLENOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Název tématu: **Vliv měnového kurzu Eura kreativního účetnictví na hospodaření firmy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je zhodnotit vliv měnového kurzu na hospodaření firmy, na účetní výkazy, hospodářský výsledek. Zhodnotit vliv kreativního účetnictví ve vybrané účetní jednotce.

Metodika:

Analyzovat varianty stanovení kurzových rozdílů a přepočtu kurzu na účtech na konci roku. Zhodnotit aspekty kreativního účetnictví ve vazbě na měnový kurz.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Literární přehled
3. Metodika práce
4. Teoretická část:
 - Zjišťování problematiky vlivu kurzu a kreativního účetnictví na hospodaření firmy
 - Výsledky, analýza
5. Praktická část
 - Představení podniku
 - Zhodnocení účetních postupů s vlivem EURa
6. Závěr

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: 30 - 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

<http://www.kacr.cz>

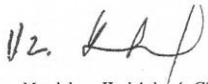
Ryneš P.: Podvojný účetnictví a účetní závěrka 2008, ANAG, Olomouc 2008

Holman R.: Ekonomie, C.H.Beck, Praha 1999

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zita Drábková
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: 10. března 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2010

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

prof. Ing. František Srděček, CSc., Dr.h.c.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 10. března 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů a použila jsem prameny uvedené v příloženém seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou ekonomickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Ve Volarech dne 30. dubna 2010

.....
Lenka Smolenová

Poděkování

Tímto děkuji své vedoucí bakalářské práce ing. Zitě Drábkové za cenné rady a připomínky, které mi věnovala po čas zpracování mé bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem měnového kurzu. Cílem práce je zhodnotit vliv měnového kurzu na hospodaření firmy, na účetní výkazy a hospodářský výsledek.

V teoretické části jsou popsány jednotlivé varianty možností účtování kurzových rozdílů. A to jak v průběhu účetního období, tak při uzavírání účetních knih.

V praktické části je popsán systém, podle kterého se účtuje v daném podniku. Na jednotlivých příkladech jsou ukázány varianty způsobů účtování kurzových rozdílů a jejich srovnání. Dále je navržena Vnitropodniková směrnice pro kurzové rozdíly.

Klíčová slova:

Kurzové rozdíly

Výsledek hospodaření

Vnitropodniková směrnice

Kreativní účetnictví

Abstract

Bachelor's thesis deals with the issue of rate of exchange. The aim of this work is to evaluate the exchange rate influence on a company management, its account sheets and financial results.

In the theoretical part are described individual variants of exchange – rate difference accounting. Namely during an accounting period and also by closing to books.

In the practical part is described the system that works in a selected accounting entity. The variants of exchange – rate accounting are described in examples and there is also their comparison. Then there is a suggestion of an internal directive for exchange rate.

Keywords:

Exchange rate difference

Financial results

Internal directive

Creative accounting

Obsah

1 Úvod.....	2
2 Metodika práce.....	3
3 Teoretická část.....	4
3.1 Legislativa	4
3.2 Obecná část	7
3.3 Jednotlivé druhy kurzů, které je možno použít v průběhu účetního období	8
3.4 Účtování kurzových rozdílů	12
3.4.1 Účtování kurzových rozdílů v průběhu účetního období	13
3.4.2 Účtování kurzových rozdílů při uzavírání účetních knih	14
3.5 Souvztažnosti	16
3.6 Náklady a výnosy, hospodářský výsledek a jeho rozdělení.....	18
3.7 Zajištění firem proti kurzovým ztrátám	20
3.8 Kurzové rozdíly při aplikaci zajišťovacího účetnictví	21
3.9 Kreativní účetnictví	23
4 Praktická část.....	26
4.1 Představení podniku	26
4.2 Účtování kurzových rozdílů v daném podniku v roce 2009 podle pevného kurzu	26
4.3 Účtování dle aktuálního kurzu ke dni uskutečnění účetního případu	32
4.4 Sumární srovnání variant přepočtů eura způsobem pevného čtvrtletního kurzu a aktuálního kurzu.....	38
4.5 Návrh vnitropodnikové směrnice o přepočtu cizích měn a účtování kurzových rozdílů platné od 1. 1. 2010.....	39
5 Závěr	43
6 Summary.....	44
7 Seznam použité literatury	45
8 Seznam tabulek	

1 Úvod

Kurzové rozdíly vznikají zejména u majetku, pohledávek nebo peněžních prostředků a závazků, jejichž hodnota je vyjádřena v cizí měně.

Kurzové zisky nebo kurzové ztráty vyjadřují zisk nebo ztrátu z obchodní operace. Protože se jednotlivé měnové kurzy pohybují a v okamžiku zaúčtování např. uhrazené faktury je měnový kurz jiný, než v den jejího vystavení, vznikne kurzový rozdíl.

Kurzové přepočty se člení podle toho, jestli vznikly v průběhu účetního období nebo k rozvahovému dni.

Záleží potom na účetní jednotce, jakou variantu si zvolí pro používání kurzů v průběhu účetního období. Má na výběr z varianty, kdy použije aktuální kurz ke dni uskutečnění účetního případu, nebo použije pevný kurz, stanovený pro předem vymezený časový úsek.

Ten kurzový přepočet, který si daná účetní jednotka vybere, je vyhlášen ve vnitropodnikové směrnici.

Bakalářská práce se zabývá jednotlivými variantami použití kurzových přepočtů, jejich zaúčtování a následně aplikací těchto metod v daném podniku. Jelikož daný podnik používá pro přepočet cizí měny pevný čtvrtletní kurz, vždy k prvnímu dni čtvrtletí, cílem práce je zhodnotit vliv tohoto vybraného způsobu na hospodářský výsledek v porovnání s přepočtem podle aktuálního kurzu. Vzhledem k tomu, že nedílnou součástí organizace podniku je i vnitropodniková směrnice, dalším bodem bakalářské práce je návrh směrnice pro kurzové rozdíly v daném podniku.

2 Metodika práce

Bakalářská práce je zaměřena na platné metody způsobu účtování o kurzových přepočtech.

V prvním oddíle praktické části je vybraný podnik popsán. Jsou zachyceny body jako právní forma, předmět podnikání, velikost podniku a dále také způsob obchodování se zahraničními odběrateli.

Druhý oddíl se zabývá účtováním kurzových rozdílů v daném podniku podle pevného kurzu. Jednotlivé příklady, uvedené v této části, jsou příklady z praxe podniku. Pro jejich popsání jsem použila konkrétní faktury vydané, vyúčtování služební cesty a tak dále. Informace jsou samozřejmě pozměněny pro zachování diskrétnosti a také pro názornější příklad.

Ve třetím oddílu praktické části jsem ty samé příklady z předchozího oddílu aplikovala na variantu použití aktuálního kurzu ke dni uskutečnění účetního případu.

Čtvrtá část pak srovnává výsledky podle toho, jaký způsob účtování kurzových rozdílů byl použit.

V posledním oddílu byla navržena odpovídající vnitropodniková směrnice pro kurzové rozdílů, kde je brán zřetel na vybraný způsob účtování o kurzových rozdílech ve vybraném podniku.

3 Teoretická část

3.1 Legislativa

Účtování kurzových rozdílů se řídí podle Vyhlášky č. 500/2002 Sb. § 60 Metody kurzových rozdílů:

(1) Kurzové rozdíly vznikající při ocenění majetku a závazků uvedených v § 4 odst. 12 zákona k okamžiku uskutečnění účetního případu, ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka, se účtují na vrub účtu finančních nákladů nebo ve prospěch účtu finančních výnosů.

(2) Kurzové rozdíly podle odstavce 1 lze při postupném splácení pohledávek a závazků a při pohybech na účtech v účtových skupinách 21, 22 a 26 vyúčtovat na vrub účtu finančních nákladů a ve prospěch účtu finančních výnosů až ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

(3) Kurzové rozdíly z cenných papírů a podílů se při ocenění ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka, neúčtují samostatně na příslušné účty nákladů a výnosů, ale jsou součástí ocenění reálnou hodnotou nebo ocenění ekvivalencí, ať je účtována výsledkově nebo rozvahově. Pokud není cenný papír nebo podíl oceněn reálnou hodnotou nebo ekvivalencí, pak se kurzové rozdíly účtují prostřednictvím rozvahových účtů v účtové skupině 41. Pokud není dluhový cenný papír oceněn reálnou hodnotou nebo se podle § 27 zákona reálnou hodnotou neoceňuje, pak se kurzový rozdíl účtuje na vrub finančních nákladů a ve prospěch finančních výnosů.

(4) Při přepočtu měny, která není obsažena v kurzech devizového trhu vyhlášených Českou národní bankou, se pro přepočet použije oficiální střední kurz centrální banky příslušné země, popřípadě aktuální kurz mezibankovního trhu k americkému dolaru nebo euru.

(5) Kurzové rozdíly z aktiv a závazků v cizí měně, které účetní jednotka vykazuje v rozvaze a kterými se rozhodla zajistit proti měnovému riziku již vzniklé nebo

očekávané smluvní vztahy, jejichž plnění je v cizí měně a o nichž není dosud účtováno, se účtují, nejde-li o deriváty, na rozvahových účtech účtové skupiny 41. Na příslušné účty nákladů nebo výnosů se účtují tyto kurzové rozdíly v okamžiku zaúčtování příslušných smluvních vztahů nebo v případě, kdy očekávané smluvní vztahy nevzniknou. Aktiva a závazky podle věty první musí splňovat podmínky platné pro zajišťovací derivát podle § 52 odst. 3 a 4; přestanou-li splňovat uvedené podmínky, postupuje účetní jednotka od tohoto okamžiku podle odstavců 1 až 4.

Možnost kompenzace kurzových rozdílů v uzávěrce podle Vyhlášky č. 500/2002 Sb. § 58/2 Vzájemné zúčtování

(2) V účetní závěrce se navíc za vzájemné zúčtování nepovažuje souhrnné vykázání kurzových rozdílů, zisků a ztrát z přecenění majetku a závazků na reálnou hodnotu, pohledávek a závazků, s výjimkou přijatých a poskytnutých záloh, vůči téže fyzické nebo právnické osobě, které mají dobu splatnosti do jednoho roku a jsou vedeny ve stejných měnách, a vykázání vlastních dluhopisů.

Kurzové rozdíly v Českých účetních standardech pro podnikatele č. 006

1. Cíl

Cílem tohoto standardu je stanovit podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“) a vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „vyhláška“) základní postupy účtování kurzových rozdílů za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

2. Obsahové vymezení

2.1 Základní ustanovení pro zjišťování kurzových rozdílů jsou obsažena v zákoně, zejména v § 24 odst. 6 a 7 a v § 60 vyhlášky; okamžik ocenění podle § 24 odst. 6 písm. a) zákona je okamžik uskutečnění účetního případu a okamžik ocenění podle § 24 odst.

6 písm. b) zákona je ocenění ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se účetní závěrka sestavuje.

2.2 U kurzových rozdílů, které vznikají v průběhu účetního období při ocenění majetku a závazků uvedených v § 4 odst. 12 zákona, se uskutečněním účetního případu rozumí zejména

- a) Úhrada závazku a inkaso pohledávky,
- b) Postoupení pohledávky a vklad pohledávky,
- c) Převzetí dluhu u původního dlužníka
- d) Vzájemné započtení pohledávek
- e) Úhrada úvěru nebo půjčky novým úvěrem nebo půjčkou,
- f) Převod záloh na úhradu pohledávek a závazků.

2.3 Kurzové rozdíly nevznikají při

- a) Oznámení o změně věřitele u dlužníka a u věřitele v případě, že za jeho dlužníka bude plnit dlužník jiný,
- b) Dohodě o změně zahraničních měn pro úhrady nebo inkasa bez pohybu peněžních prostředků s výjimkou změny na Kč,
- c) Splácení peněžitých vkladů do obchodních společností a družstev.

3. Postup účtování

3.1 Základní pravidla účtování kurzových rozdílů stanoví § 60 vyhlášky.

3.2 Při přepočtu měny, která není obsažena v kurzech devizového trhu vyhlášených Českou národní bankou, se pro přepočet použijí oficiální střední kurzy centrální banky příslušné země, popřípadě aktuální kurz mezibankovního trhu k americkému dolaru a euru.

3.3 Při postupném vzniku závazku z úvěrů nebo půjček, například v rámci smluvního úvěrového rámce, a následném postupném splácení uvedených závazků, lze použít pro vyčíslení kurzových rozdílů metodu FIFO (viz § 25 odst. 3 zákona)

nebo vážený aritmetický průměr kurzů za období poskytování úvěru nebo půjčky.
Postup stanoví účetní jednotka ve svém vnitřním předpisu.

Kurzové rozdíly jsou vždy součástí základu daně podle Pokynu D-300 k § 23 bod 3

3. Kurzové rozdíly zaúčtované v souladu s účetními předpisy na vrub nákladů nebo ve prospěch výnosů, a to jak v průběhu roku, tak k rozvahovému dni, k němuž se zpracovává účetní závěrka, jsou součástí základu daně bez ohledu na to, k jakému výdaji (nákladu) se vztahují.

3.2 Obecná část

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, § 4 odst. 12 říká: „Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. V případě pohledávek a závazků, podílů na obchodních společnostech, cenných papírů a derivátů, cenin, pokud jsou vyjádřeny v cizí měně, devizových hodnot, s výjimkou zlata, jsou účetní jednotky povinny použít současně i cizí měnu; tato povinnost platí i u opravných položek, rezerv a technických rezerv, pokud majetek a závazky, kterých se týkají, jsou vyjádřeny v cizí měně.“

Pokud dojde k pořízení dlouhodobého majetku nebo zásob ze zahraničí, dále nemovitostí ze zahraničí, a to vše v cizí měně, účtuje se jen v českých korunách a poté se na konci účetního období nepřepočítává.

Majetek a závazky, které jsou v cizí měně, musí účetní jednotky přepočítat na české koruny, a to podle kurzu devizového trhu vyhlášeným ČNB. Tento případ ve třech různých situacích:

1. Jestliže se uskuteční účetní případ pořízení veškerých aktiv v cizí měně a vzniku závazků v cizí měně (nevzniká kurzový rozdíl),
2. Dále jestliže se uskuteční účetní případ při pohybu majetku a závazků v cizí měně (§ 4 odst. 12 zákona o účetnictví) při současném pohybu směnných

kurzů oproti historickým kurzům příslušné měny (potencionální kurzový rozdíl v průběhu účetního období),

3. K okamžiku rozvahového dne, ke kterému se přepočítává pouze majetek a závazky v cizí měně podle § 4 odst. 12 zákona o účetnictví, tj. pohledávky, závazky, podíly, cenné papíry, deriváty, ceniny vedené v cizí měně a devizové hodnoty podle devizového zákona (kurzový rozdíl k rozvahovému dni). [6]

3.3 Jednotlivé druhy kurzů, které je možno použít v průběhu účetního období

Účetní jednotka má pro přepočet cizí měny na českou měnu ke dni uskutečnění účetního případu několik možností.

Může použít **denní kurz**, který je platný v den uskutečnění účetního případu. Za okamžik uskutečnění účetního případu je považován např. den vystavení faktury u dodavatele nebo naopak den přijetí faktury u odběratele nebo obdobného dokladu pro zúčtování záloh. Přitom se vychází z kurzovního lístku ČNB. Měny, jež nejsou volně směnitelné a měny cizí, které nejsou součástí kurzů devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou, se přepočítávají na české koruny za pomoci oficiálních středních kurzů centrálních bank nebo aktuálními kurzy na mezibankovním trhu k americkému dolaru nebo k euru.

Vzhledem k tomu, že aktuální denní kurz je znám až po 14. hodině daného dne, musí se účetní jednotka v rámci své vnitropodnikové směrnice pro použití denních kurzů pro běžné účtování o uskutečněných účetních případech rozhodnout, jestli bude používat aktuální kurz příslušného dne vyhlášený ČNB (zde je ovšem nutno brát na zřetel, že v tomto případě může účetní jednotka účtovat až odpoledne, protože jak již bylo řečeno, aktuální denní kurz je znám až po 14. hodině). Nebo je zde potom další možnost, že účetní jednotka bude používat kurz České národní banky ze dne předcházejícího.

Dále existují speciální případy, při kterých lze denního kurzu platného ke dni uskutečnění účetního případu použít:

- Je to nákup a prodej cizí měny za měnu českou. V tomto případě lze použít k okamžiku ocenění kurz, za který byly tyto měny nakoupeny nebo prodány (viz § 24 odst. 6 zákona o účetnictví).
- Dále je možno využít denního kurzu pro vyúčtování zahraničních pracovních cest, kdy pro vyúčtování celého účetního případu použijí jeden kurz, a to jak pro zálohu, tak pro vyúčtování i vratku.
- Účetní jednotka použije denní kurz i v okamžiku vzniku účetní jednotky, a to pro případ vkladu do základního kapitálu v cizí měně.
- A posledním zvláštním případem je použití denního kurzu pro přepočet přijatého zdanitelného plnění v tuzemsku v cizí měně.

Další speciální kurzy:

- Celníci používají měsíční kurz, podle Nařízení komise EHS č. 2454/93 čl. 169 je to kurz zaznamenaný v předposlední středu kalendářního měsíce.
- Při účtování cestovních náhrad použije účetní jednotka kurz, který je platný v den určení výše zálohy podle zákoníku práce §183 odst. 2.
- Podle §362 Obchodního zákoníku jsou peněžité pohledávky znějící na různé měny započitatelné, jen pokud jsou tyto měny volně směnitelné. Rozhodný je kurz strany, která projevila vůli pohledávky započíst. S tímto kurzem musí souhlasit obě strany. [3]

Další variantou je pak použití **pevného kurzu** stanoveného k určitému datu pro období, které si účetní jednotka vymezí, za nejdelší možné období je stanoveno maximálně jedno účetní období. Tím je myšlen např. roční kurz stanovený k 1. lednu, nebo pololetní, čtvrtletní či měsíční kurz. Pokud si účetní jednotka zvolí pevný kurz, použije kurz vyhlášený Českou národní bankou k prvnímu dni období, pro které pevný kurz použije. Existují ovšem zvláštní případy, kdy je možné, aby účetní jednotka svým rozhodnutím změnila pevný kurz i během vymezeného období. To je v případě

vyhlášené devalvace nebo revalvace měny. Jak uvádí P. Ryneš (2008) přepočet majetkových a závazkových položek vyúčtovaných do doby devalvace nebo revalvace by se neprováděl v případě, že by byl oficiálně vyhlášen jiný postup ve Finančním zpravodaji.

Pevný kurz však nelze použít pro účel ocenění podle § 24 odst. 6 písm. b) zákona. To znamená podle B. Blechové a J. Janouškové (2008), že pevný kurz nelze použít při oceňování majetku a závazků ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka.

Vnitropodniková směrnice

Použitý způsob kurzového přepočtu uvede podnik ve vnitropodnikové směrnici. Změna použitých kurzů je popřípadě také uvedena. Informace o způsobu kurzového přepočtu uvede účetní jednotka v příloze k účetní závěrce.

Obsahem vnitropodnikové směrnice o přepočtu cizích měn a účtování kurzových rozdílů musí být hlavně tyto tři body:

1. Použitý kurz

Zde si účetní jednotka zvolí buď denní kurzy ČNB (kurz příslušného dne nebo kurz dne předcházejícího), nebo pevný kurz a zároveň si účetní jednotka vymezí i období, pro které bude pevný kurz platný. A dále je součástí vnitropodnikové směrnice i vymezení zvláštních případů, kdy je možné kurz použít.

2. Stanovení účetních případů

I tady je nutné, aby si účetní jednotka stanovila pravidla, podle nichž se budou jednotlivé druhy kurzů používat k daným účetním případům. Za takovéto účetní případy se obecně považují např. valutová pokladna a devizový účet. Pro oba případy se použije pevný kurz. Přijaté a vydané faktury v cizí měně se naopak přepočítají denním kurzem, který vyhlásí Česká národní banka den předešlý dne přijetí či odeslání faktury.

3. Stanovení okamžiku uskutečnění účetního případu

Tímto okamžikem může být např. den přijetí nebo odeslání faktury v cizí měně.

Pokud účetní jednotka vede účetnictví u vybraných položek majetku a závazků současně v české měně (Kč) a v cizí měně, měla by toto zabezpečit tím, že měnu uvede buď na účetním dokladu, nebo promítne přehled o ocenění v cizích měnách do analytické evidence nebo na podrozvahové účty. [6]

Vklady do základního kapitálu v cizí měně

Obchodní zákoník ve svých důležitých ustanoveních ukládá vyjádření vkladu do kapitálové obchodní společnosti v českých korunách. To platí i v případě, že do tuzemských obchodních společností vstupují zahraniční společníci a svůj vklad splácí v měně cizí. Toto je neměnné i v případě, pokud existuje případný dovětek ve společenských smlouvách o výši částky v cizí měně a kurzech. Základní kapitál je tedy vyjádřen v českých korunách a ne v cizí měně, to zamezí vzniku kurzového rozdílu ze splácení těchto peněžitých vkladů. Může se ovšem stát, že zahraniční společník svůj dluh z upsaného kapitálu splatí v cizí měně, a to převodem na určený bankovní účet banky, která je správcem vkladu. Tato banka pak vydá potvrzení rejstříkovému soudu o splacení vkladu do základního kapitálu, následně rejstříkový soud uzná splacení základního kapitálu a zapíše společnost do obchodního rejstříku. Tím společnost právně vznikne. Pro tento případ se obecně doporučuje, aby přijatá částka v cizí měně byla vyúčtována již v zahajovací rozvaze společnosti v kurzu, který byl akceptován rejstříkovým soudem. Ne tedy denním kurzem k datu, kdy společnost vznikla. Kdyby se takto nestalo, musela by společnost řešit buď přeplatek či nedoplatek, ale to by bylo v rozporu se skutečnou situací po zápisu do obchodního rejstříku. Proto se všeobecně doporučuje, aby problém případných přeplatků či nedoplateků řešily zakládací listiny.

Kurzové rozdíly nemohou vznikat při účtování o splacení peněžitých vkladů v cizí měně do základního kapitálu, a to platí jak pro vznik společnosti, tak pro zvyšování kapitálu obchodních společností a družstev. [6]

Přepočet úplaty za zdanitelné plnění v cizí měně na českou měnu, podle pokynu č. D-172 Ministerstva financí

„Cena za zdanitelné plnění dohodnutá v cizí měně se přepočítá na českou měnu podle ustanovení §24 odst. 2 písm. a), b), c), d) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a podle opatření č. 61/1995, vydaného ve Finančním zpravodaji č. 10/1995.

Podle tohoto opatření je plátce povinen zdanitelné plnění vyjádřené v cizí měně přepočítat na českou měnu podle směnného kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou.

Tento přepočet musí být uskutečněn platným kurzem v den vzniku daňové povinnosti. Pro přepočet lze použít i pevný kurz, který plátce stanoví podle postupů účtování a který je pro něj platný v den vzniku daňové povinnosti.

Základ daně i daň z přidané hodnoty musí být uvedeny na daňovém dokladu v české měně, protože podle §59 zákona o správě daní a poplatků se daně platí v české měně.“

Podle tohoto zákona je dodavatel (česká účetní jednotka a plátce DPH), který vystavuje fakturu za zdanitelná plnění odběrateli (účetní jednotka a plátce DPH) v cizí měně, povinen přepočítat zdanitelné plnění vyjádřené v cizí měně na českou měnu podle směnného kurzu devizového trhu vyhlášeného ČNB, platného v den vzniku daňové povinnosti. Současně je možno použít denní i pevné kurzy, tak jak je uvedeno ve vnitřních pravidlech dodavatele. Na daňovém dokladu musí být uveden jak základ daně, tak i daň z přidané hodnoty v české měně, tj. po přepočtu zvolenými kurzy.

Pokud odběratel přijme daňový doklad v cizí, zaúčtuje ho v tom samém kurzu, který byl použit dodavatelem. Potom je odběratel povinen uznat takový základ daně a daň samotnou, jaká byla vypočtena dodavatelem. Odběratel si totiž nemůže uplatnit daň v jiné výši, než je na daňovém dokladu od dodavatele uvedena. Tímto odběratel vyloučí další problémy s přepočtem kurzu a DPH. Daný postup je v souladu se zákonem o účetnictví a měl by být součástí vnitropodnikové směrnice. [6]

3.4 Účtování kurzových rozdílů

Kurzové rozdíly lze rozdělit do dvou skupin. A to na kurzové rozdíly vznikající v průběhu účetního období, tzn. k okamžiku uskutečnění účetního případu. A na kurzové rozdíly účtované při uzavírání účetních knih, tzn. k rozvahovému dni. [1]

3.4.1 Účtování kurzových rozdílů v průběhu účetního období

V průběhu účetního období účtují kurzové rozdíly do finančních nákladů a výnosů na účty:

- 563-Kurzové ztráty
- 663-Kurzové zisky

ve výši rozdílu mezi kurzem, kterým byly pohledávky, závazky, úvěry, finanční výpomoci a cenné papíry, podíly a deriváty vedené v cizí měně oceněny v den uskutečnění účetního případu a kurzem ke dni jejich zaplacení nebo prodeje podle výpisu z běžného účtu. Souvztažně jsou kurzové rozdíly zachyceny na příslušných účtech majetku a závazků.

Při postupném vzniku závazku z úvěru nebo půjček a pro následné postupné splácení uvedených závazků je možné použít pro vyčíslení kurzových rozdílů metodu FIFO nebo vážený aritmetický průměr kurzů za období poskytování úvěru nebo půjčky. Přesný postup je upraven účetní jednotkou svým vnitřním předpisem.

Uskutečnění účetního případu při vzniku kurzových rozdílů v průběhu účetního období se rozumí:

- Úhrada a inkaso závazku nebo pohledávky,
- Postoupení pohledávky a vklad pohledávky,
- Převzetí dluhu u původního dlužníka,
- Vzájemné započtení pohledávek,
- Úhrada úvěru nebo půjčky novým úvěrem nebo půjčkou,
- Převod záloh na úhradu pohledávek a závazků.

Kurzové rozdíly nevznikají v těchto případech:

- Při oznámení o změně věřitele u dlužníka a u věřitele v případě, že za jeho dlužníka bude plnit dlužník jiný,

- Při dohodě o změně zahraničních měn pro úhrady nebo inkasa bez pohybu peněžních prostředků s výjimkou změny na Kč
- Při splácení peněžních vkladů v cizí měně do obchodních společností a družstev. [1]

Kurzové zisky značí zisk z obchodní operace, jež je výsledkem pohybu kurzu jednotlivých měn. V okamžiku, kdy je faktura uhrazena odběratelem, souhlasí množství cizí měny s částkou, která je uvedena na faktuře. Ale ve chvíli, kdy se hodnota pohledávky přepočtená na Kč, vlivem pohybu kurzu vyhlášeného ČNB zvýší, dochází právě ke kurzovému zisku. [5]

Důležité upozornění:

Ing. Petr Ryneš ale upozorňuje na skutečnost, kdy účtování kurzových rozdílů v průběhu účetního období ztrácí na důležitosti vzhledem k tomu, že k rozvahovému dni se ve smyslu § 4 odst. 12 a § 24 odst. 6 písm. b) zákona o účetnictví všechny pohledávky, závazky, podíly, cenné papíry, deriváty vedené v cizí měně a valuty a devizové prostředky na účtech přepočítávají kurzem ČNB k rozvahovému dni a převážná většina těchto kurzových přepočtů má výsledkový dopad (kurzový zisk nebo kurzová ztráta). Z tohoto vyplývá, že pokud účtování kurzových rozdílů v průběhu účetního období probíhá průběžně, má smysl hlavně pro aktuální informaci o výsledcích hospodaření v průběhu roku, k rozvahovému dni se ale veškeré nevyúčtované kurzové rozdíly vyúčtují a opraví (při inventarizaci účtů v cizí měně). Je však důležité neopomenout výjimky z tohoto pravidla, kterými jsou účtování kurzových rozdílů k rozvahovému dni u některých cenných papírů a derivátů v cizí měně do kapitálu a nikoliv do výsledku.

3.4.2 Účtování kurzových rozdílů při uzavírání účetních knih

Ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka, se kurzový rozdíl z ocenění majetku a závazků zaúčtuje na vrub příslušných

úctů finančních nákladů nebo ve prospěch finančních výnosů. To jsou účty 563 - kurzové ztráty a 663 - kurzové zisky. [1]

Přepočet pohledávek, závazků, cenin a peněžních prostředků v cizí měně k rozvahovému dni

Pohledávky, závazky, ceniny v cizí měně a dále valutová pokladna a devizový účet se přepočítávají ve smyslu § 4 odst. 6 a § 24 odst. 4 písm. b) zákona o účetnictví na českou měnu k rozvahovému dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka, kurzem devizového trhu vyhlášeného ČNB. Rozdíl z přecenění tohoto majetku a závazků k rozvahovému dni se účtuje na účty 563-Kurzové ztráty a 663-Kurzové zisky.

Přepočet cenných papírů a podílů v cizí měně k rozvahovému dni

- **Cenné papíry v cizí měně oceňované reálnou hodnotou a majetkové účasti oceňované ekvivalencí**

Kurzové rozdíly z cenných papírů v cizí měně oceňované ve smyslu zákona o účetnictví a podle prováděcí vyhlášky reálnou hodnotou a kurzové rozdíly z majetkových účastí v cizí měně oceňované ekvivalenční hodnotou se neúčtují samostatně, ale jsou součástí ocenění reálnou hodnotou nebo ekvivalenčního ocenění. Z toho vyplývá, že zjištěná reálná nebo ekvivalenční hodnota zahrnuje kurzový rozdíl, a proto není nutné, aby se o nich ještě samostatně účtovalo.

- **Majetkové cenné papíry a podíly v cizí měně neoceňované reálnou hodnotou a ekvivalencí**

Pokud není majetkový cenný papír (s výjimkou dlužných cenných papírů) nebo podíl v cizí měně oceňován reálnou hodnotou či ekvivalencí, účtují se zjištěné kurzové rozdíly k rozvahovému dni na příslušné účty tohoto finančního majetku (snížení nebo zvýšení hodnoty z titulu změny kurzu) a souvztažně se tyto kurzové rozdíly vyúčtují prostřednictvím rozvahových účtů v účtové skupině 41 (účet 414-Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků).

- **Dluhové cenné papíry v cizí měně neoceňované reálnou hodnotou**

Jestliže dlužný cenný papír není oceňován reálnou hodnotou nebo se ve smyslu § 27 zákona o účetnictví tyto dluhové cenné papíry neoceňují reálnou hodnotou (např. dluhopisy držené do splatnosti-účet 065 nebo 256), pak se kurzový rozdíl zjištěný u těchto dlužných cenných papírů k rozvahovému dni účtuje na vrub finančních nákladů (účet 563) nebo ve prospěch finančních výnosů (účet 663).

- **Opravné položky k majetku v cizí měně**

Podle § 4 odst. 12 zákona o účetnictví mají účetní jednotky povinnost vést účetnictví u opravných položek k aktivům jak v českých korunách, tak i v cizí měně. Opravná položka k aktivu je tedy korekcí jeho hodnoty, a jestliže je tato hodnota vyjádřena i v cizí měně, která se mění podle změny kurzu, mění se společně s příslušným aktivem v cizí měně také opravná položka. Opravná položka by tedy měla vždy vycházet z hodnoty aktiva v cizí měně, která je přepočítaná příslušným kurzem k rozvahovému dni. [6]

3.5 Souvztažnosti

Nákup a prodej valut (z bankovního účtu v Kč)

V případě, kdy jednotka nakupuje valuty z korunového účtu nebo prodává na korunový účet, dochází vždy ke kurzovým rozdílům. Daná komerční banka přepočítává valuty svým kurzem a ten se vždy liší od kurzu České národní banky.

Tabulka 1: Nákup a prodej valut

Č.	Účetní případ	MD	Dal
1.	Převod (nákup) valut – výběr z korunového účtu	261	221/AÚ
2.	Příjem z korunového účtu do valutové pokladny	211/AÚ	261
3a.	Kurzový rozdíl – kurz v pokladně vyšší než v bance	261	663
3b.	Kurzový rozdíl – kurz v pokladně nižší než v bance	563	261
4.	Převod (prodej) valut – výdej z valutové pokladny	261	211/AÚ
5.	Příjem na korunový účet z valutové pokladny	221/AÚ	261

6a.	Kurzový rozdíl – kurz v pokladně vyšší než v bance	563	261
6b.	Kurzový rozdíl – kurz v pokladně nižší než v bance	261	663

Zdroj 1: [8]

Úhrada závazků a pohledávek v hotovosti

Tabulka 2: Úhrada závazků a pohledávek v hotovosti

Č.	Účetní případ	MD	Dal
1.	Závazky – předpis závazku	0x, 1x, 5x.	321, 379
2.	Úhrada závazku – v hotovosti z valutové pokladny	321, 379	211/AÚ
3a.	Kurzový rozdíl při úhradě – kurz předpisu závazku byl vyšší	321, 379	663
3b.	Kurzový rozdíl při úhradě – kurz předpisu závazku byl nižší	563	321, 379
4.	Pohledávky – předpis pohledávky	311, 378	6x
5.	Inkaso pohledávky v hotovosti – příjem do valutové pokladny	211/AÚ	311, 378
6a.	Kurzový rozdíl při inkasu – kurz předpisu pohledávky byl vyšší	563	311, 378
6b.	Kurzový rozdíl při inkasu – kurz předpisu pohledávky byl nižší	311, 378	663

Zdroj 2: [8]

Zúčtování se zaměstnanci, společníky

Tabulka 3: Zúčtování se zaměstnanci, společníky

Č.	Účetní případ	MD	Dal
1.	Poskytnutí zálohy zaměstnanci	335	211/AÚ
2.	Vrácení zálohy zaměstnancem	211/AÚ	335
3.	Poskytnutí zálohy společníkovi	355	211/AÚ
4.	Vrácení zálohy společníkem	211/AÚ	355

5a.	Kurzový rozdíl (při vyúčtování zálohy) - zisk	335, 355	663
5b.	Kurzový rozdíl (při vyúčtování zálohy) – ztráta	563	335, 355
6.	Výplata cestovních náhrad zaměstnancí	333	211/AÚ
7.	Výplata cestovních náhrad společníkovi	365	211/AÚ
8a.	Kurzový rozdíl – zisk	333, 365	663
8b.	Kurzový rozdíl – ztráta	563	333, 365

Zdroj 3:[8]

Vyúčtování kurzových rozdílů při uzavírání účetních knih – přepočet aktuálním kurzem ČNB k rozvahovému dni

Tabulka 4: Vyúčtování kurzových rozdílů při uzavírání účetních knih

Č.	Účetní případ	MD	Dal
1a.	Kurzový zisk – po přepočtu aktuálním kurzem je třeba zvýšit přepočtený stav valutové pokladny	211/AÚ	663
1b.	Kurzová ztráta – po přepočtu aktuálním kurzem je třeba snížit přepočtený stav valutové pokladny	563	211/AÚ

Zdroj 4: [8]

AÚ = analytický účet

Je důležité sledovat valutové pokladny na analytických účtech podle jednotlivých měn.
[7]

3.6 Náklady a výnosy, hospodářský výsledek a jeho rozdělení

Účtování nákladů

Náklady dělíme na:

- Provozní – tyto náklady souvisí s běžnou činností
- Finanční – náklady, které vyplývají z finančních operací na finančním trhu
- Mimořádné – náklady související s operacemi neobvyklé povahy vzhledem k běžné činnosti podniku, náklady vzniklé z mimořádných událostí

Do provozních nákladů patří běžné účetní případy, které se vztahují činností, jež se pravidelně opakují, avšak nemají finanční povahu. Patří sem účtové skupiny jako spotřebované nákupy (50), služby (51), osobní náklady (52), daně a poplatky (53), jiné provozní náklady (54), odpisy, rezervy a opravné položky provozních nákladů (55) a převod provozních nákladů (597).

Do finančních nákladů zahrnujeme finanční náklady (56), sem patří úbytek prodaných cenných papírů, placené úroky či kurzové ztráty. Dalšími finančními náklady jsou rezervy a opravné položky finančních nákladů (57) a také převod finančních nákladů (598).

Mezi mimořádné náklady řadíme mimořádné náklady (58), jako jsou např. manka a škody či ztrátové pohledávky. Patří sem i daně z příjmů a převodové účty, s výjimkou účtů 597 a 598.

Účtování výnosů

U výnosů platí stejné základní hledisko pro jejich členění a dělíme je takto:

- Provozní – výnosy související s běžnou činností podniku
- Finanční – vyplývající z finančních operací na finančním trhu
- Mimořádné – výnosy vzniklé neočekávaně a náhle

Do provozních výnosů náleží účtové skupiny tržby za vlastní výkony a zboží (60), změny stavu vnitropodnikových zásob (61), aktivace (62), jiné provozní výnosy (63) a také převod provozních výnosů (697).

Účtová skupina finanční výnosy (66) zahrnuje tržby z prodeje cenných papírů (661), úroky (662), kurzové zisky (663), výnosy z přecenění majetkových cenných papírů (664), výnosy z DLFM (665), výnosy z KRFM (666), výnosy z derivátových operací (667), ostatní finanční výnosy (668) a převod finančních výnosů (698).

Do mimořádných výnosů se řadí účtová skupina 68.

Zjištění hospodářského výsledku

Hospodářský výsledek je jedním z hlavních ukazatelů hospodaření a rentability podniku. Hospodářský výsledek může být ztrátový nebo ziskový. Tvoříme ho na účtu 710 – účet zisků a ztrát. Hrubým hospodářským výsledkem nazýváme výsledek před zdaněním a hospodářským výsledkem čistým (disponibilním) naopak výsledek po odvedení splatné daně z příjmu.

Hospodářský výsledek se člení na:

- Hospodářský výsledek z provozní činnosti – zde porovnáváme provozní náklady s provozními výnosy.
- Hospodářský výsledek z finančních operací – porovnávání skupiny finančních nákladů a skupin finančních výnosů

Součet těchto dvou hospodářských výsledků se nazývá hospodářský výsledek z běžné činnosti. Z tohoto výsledku dostaneme daňový základ tím, že připočteme náklady, které nejsou daňově uznatelné, a naopak odečteme výnosy, které nejsou zahrnuty do základu daně. Z takto vzniklého daňového základu spočítá účetní jednotka daň z běžné činnosti a tu zaúčtuje na vrub účtu 591 – daň z příjmů z běžné činnosti – splatná.

Tím, že porovnáme mimořádné výnosy a mimořádné náklady, dostaneme hospodářský výsledek z mimořádné činnosti, který upravíme na základ daně a tu zaúčtujeme na vrub účtu 593 – daň z příjmů z mimořádné činnosti – splatná. [2]

3.7 Zajištění firem proti kurzovým ztrátám

Podle článku na serveru idnes ze 13. září 2007 nejsou ještě čeští podnikatelé připraveni na obranu proti kurzovým ztrátám. Toto by ale všechny firmy obchodující se zahraničím měly zvážit. Pokud se totiž jedná o velké objemy exportu, ztráty mohou být zvláště vysoké. Téměř polovinu zahraničního obchodu v České republice zaujímají malé a střední firmy. Pouze necelá desetina malých a středních firem se podle studie Citibank rozhodla neriskovat.

Je zde jasné, že nevýhodou českých firem je obchodování v Euru a s tím spojené kurzové riziko, kdežto zahraniční firmy, které s námi obchodují ve své domácí měně, jsou oproti tomu ve výhodě.

Přitom zajištění od bank lze získat už pro transakce od 10 000 dolarů. Banky pro tento účel používají měnový forward, neboli termínový obchod, kde je na jedné straně banka a na druhé klient. Mezi nimi proběhne termínový obchod, tedy následný nákup nebo prodej dané měny v daném objemu. Není výjimkou banka, která poskytuje toto zajištění bez poplatku, bezplatně nabízí i poradenství a průběžné konzultace. Cena se pak ovšem projeví ve smluveném kurzu, který je smluven vždy ve prospěch banky.

Firma se tímto zajištěním jistí před výkyvy ve svém cash flow. Nikde samozřejmě není jistota, že kurz se bude vyvíjet pozitivně, podnik ani nemůže kurz ovlivnit. Lze jen předvídat vývoj v dlouhodobém horizontu. [10]

3.8 Kurzové rozdíly při aplikaci zajišťovacího účetnictví

Dalším způsobem zajištění proti měnovému riziku je uzavírání transakcí ve stejné měně. Tímto způsobem, který se nazývá „přirozený“ hedging, jsou firmy chráněny před výkyvy kurzu nákupem derivátů. Může se např. jednat o:

- Exportně orientovanou společnost čerpající úvěry ve stejné měně, v jaké exportuje,
- Leasingovou společnost nabízející klientům leasing v cizí měně a k financování těchto transakcí používá úvěry splatné v té samé cizí měně,
- Firmu, která získá prostředky v cizí měně a rozhodne se, že je použije až v následujícím účetním období na nákup výrobního zařízení,
- Vlastníka nemovitosti, který ke svému financování bude používat úvěry splatné v eurech, protože příjmy z pronájmu nemovitosti jsou také v eurech,
- Společnost, jež má zakázku na dodání investičního celku v cizí měně, dohodne ceny se svými subdodavateli také v této cizí měně.

Tyto podniky jsou z hlediska rizika změny devizových kursů přirozeně zajištěny, protože inkaso těchto účetních jednotek se použije na platby v cizí měně. Společnosti tedy vlastně nenesou kurzová rizika.

Doposud museli podnikatelé podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. účtovat kurzové rozdíly z aktiv a pasiv v cizí měně téměř výhradně do výsledku hospodaření. Toto opatření nerespektovalo skutečnost, kdy se podnik chtěl zajistit proti kurzovému riziku z budoucích inkas nebo úhrad, které budou zohledněny v účetní závěrce v následujícím období. Existoval tudíž časový nesoulad mezi vykázaním kurzových rozdílů z aktiv a pasiv v cizí měně a kurzových rozdílů z budoucích příjmů a výdajů v cizí měně. Účetní jednotka však nebyla kurzovému riziku vystavena. Tento časový nesoulad může mít zásadní vliv na účetní závěrku společnosti. Možným řešením je zavedení zajišťovacího účetnictví (model zajištění budoucích peněžních toků). Zajišťovacím nástrojem je buď aktivum nebo závazek v cizí měně, který je již vykázaný v rozvaze, a nebo inkaso či platba, o nichž se zatím neúčtovalo, a to jak z uzavřených smluv tak i očekávaných smluv budoucích.

Tato možnost zde dřív byla jen pro banky a finanční instituce. Tuto možnost mají nyní i podnikatelé díky novele vyhlášky č. 500/2002 Sb. jejíž §60 byl rozšířen o odst. 5, který zní:

„Kurzové rozdíly z aktiv a závazků v cizí měně, s výjimkou derivátů, které účetní jednotka vykazuje v rozvaze a kterými se rozhodla zajistit proti měnovému riziku již vzniklé nebo očekávané smluvní vztahy, jejichž plnění je v cizí měně a o nichž není dosud účtováno, se účtují na rozvahových účtech účtové skupiny 41 a na příslušné účty nákladů nebo výnosů se účtují v okamžiku zaúčtování těchto smluvních vztahů nebo v případě, kdy očekávané smluvní vztahy nevzniknou. Aktiva a závazky podle věty první musí splňovat podmínky platné pro zajišťovací derivát podle § 52 odst. 3 a 4; přestanou-li splňovat uvedené podmínky, postupuje účetní jednotka od tohoto okamžiku podle odstavců 1 až 4.

Zavedení zajišťovacího účetnictví umožní účetním jednotkám při splnění požadavků získat věrný a poctivý obraz účetnictví. Také dojde k odstranění dosavadního nesouladu

mezi účetními předpisy, které jsou platné pro banky a finanční instituce a podnikateli. Není ale povinností účetní jednotky, aby zajišťovací účetnictví aplikovala, je to pouze na jejím uvážení. [9]

3.9 Kreativní účetnictví

Kreativní účetnictví je proces manipulace s účetními údaji tak, aby účetní výkazy měly podobu podle jejich tvůrců. Při tomto procesu dochází k uskutečňování ekonomické transakce tak, aby výsledky v účetnictví byly příznivé.

Důvodů pro praktikování kreativního účetnictví je hned několik. Patří sem podněty manažerů, snížení nejistoty a rizika, dále to může být tlak ze strany investorů či snaha o snížení daní.

Pokud je převáděna cizí měna na domácí měnu, je vždy třeba řešit tyto otázky:

Jaký kurz použít pro převod aktiv a závazků v cizí měně na domácí měnu?

Jak vyjádřit rozdíly v účetnictví, vzniklé pohybem devizových kurzů?

Pro přepočtení na domácí měnu je zde výběr ze dvou možností:

- Historický kurz
- Uzávěrkový kurz – zde je problém v tom, jak vyjádřit rozdíly, které vyplynuly ze změny kurzu.

Pokud účetní jednotka účtuje o majetku v hodnotě, vyjádřené v cizí měně, postupuje tak, že podle povahy majetku ho rozdělí na dvě složky, a to peněžní a nepeněžní. Nepeněžní složka se přepočte historickým kurzem, tj. kurzem, jež platil v době pořízení. Ovšem u aktiv a závazků, která jsou peněžní povahy, je situace zcela odlišná. V praxi existuje několik metod, dle nichž lze postupovat:

- Použití historického kurzu – zde společnost nevykazuje žádné rozdíly, plynoucí ze změny devizového kurzu, protože peněžní položky se nepřepočítávají. Tato metoda se ale téměř nepoužívá.

- Použití uzávěrkového kurzu – neboli aktuálního přístupu – při použití tohoto postupu naráží účetní jednotka na problém, jak vyjádřit rozdíl, plynoucí z rozdílu mezi historickým kurzem, tj. kurzem vzniklým při vzniku transakce a kurzem uzávěrkovým.
- Použití zásady „nižší ze dvou hodnot“, tj. pro přepočet aktiv použije účetní jednotka buď historický, nebo uzávěrkový kurz, podle toho, která částka je nižší, podle zásady opatrnosti. V praxi to znamená, že jestliže se přepočítává závazek, bude použit kurz, u kterého vychází vyšší částka. Použitím této metody dochází ke stejnému problému jako u aktuálního přístupu – vyjádření rozdílu mezi historickým a uzávěrkovým kurzem.

Příklad:

V účetním období vznikla společnosti pohledávka v částce 100 cizí měny. Tato částka byla přepočtena na domácí měnu kurzem 5 DM/ 1 CM. (DM = domácí měna, CM = cizí měna). K datu uzávěrky byl ale kurz 5,50 DM/ 1 CM. Jestliže společnost použije historický kurz, pohledávky bude činit 500. Pokud ovšem použije uzávěrkový kurz (aktuální přístup), vykáže pohledávku ve výši 550. Podle zásady opatrnosti vykáže účetní jednotka částku 500.

Řešení pro stejný problém, ale týkající se závazku společnosti, by bylo následující:

Použije-li společnost historický kurz, vykáže ve výši 500. Při použití uzávěrkového kurzu bude závazek ve výši 550. Podle zásady opatrnosti bude vykazovat závazek ve výši 550.

Jak již bylo uvedeno, dalším problémem je vyjádření rozdílů, vznikající k datu uzávěrky. Tento rozdíl vzniká jak při použití aktuálního přístupu, tak i zásady „nižší ze dvou hodnot“. Jedná se o tzv. nerealizované zisky nebo ztráty, které vyplývají ze změn devizového kurzu. Je možné zvolit jeden ze dvou přístupů:

- Vykázání těchto rozdílů jako realizované zisky nebo ztráty ve výsledovce.

- Vykázání těchto hodnot ve vlastním kapitálu (ne však v položce hospodářského výsledku za běžné období) v rozvaze.

Příklad:

Vycházíme z předcházejícího příkladu. Společnosti vznikla pohledávka ve výši 100 jednotek cizí měny. Se vznikem pohledávky byl použit kurz 5 DM/ 1 CM. Tato pohledávka ale nebyla do konce účetního období odběratelem uhrazena. Kurz při uzávěrce je 5,50 DM/ 1 CM. Společnost se rozhodla použít uzávěrkový kurz, tzv. aktuální přístup.

Výsledkový přístup:

Vybrané údaje z rozvahy:

Pohledávka 550 / HV běžného období – zisk 50

Výsledovka:

- / Výnosy běžného období 50

Rozvahový přístup:

Vybrané údaje z rozvahy:

Pohledávka 550 / Nerealizovaný zisk ze zahr. transakcí 50

Výsledovka:

- / Výnosy běžného období 0

[4]

4 Praktická část

4.1 Představení podniku

Podnik, který jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala, byl založen v roce 1999. Právní formou se řadí mezi akciové společnosti. Do činnosti podniku patří zejména výroba textilních výrobků kromě oděvů, výroba záclon, závěsů, ubrusů a dalšího domácího textilu. V podniku je zaměstnáno mezi 60-80 lidmi, přičemž počet zaměstnanců se mění s velikostí zakázek. Firma má dvě provozovny.

Firma své výrobky vyváží do zahraničí, tudíž vystavené faktury jsou v eurech. Důležitým faktem ale je, že firma v tomto případě nevyváží zboží, ale jen službu, tedy ušití. Veškerý použitý materiál je majetkem zahraničních klientů. Dalším důležitým faktorem je i to, že firmy, se kterými tato konkrétní společnost obchoduje, jsou členskými zeměmi EU. Od těchto zahraničních firem podnik dostává jen dodací listy, ne však faktury přijaté. Přijímané platby od zahraničních zákazníků jsou v eurech. Dále se euro promítá v účtování služebních cest. Toto jsou případy účtování v průběhu účetního období. Firma má jak korunový, tak i devizový účet, z toho vyplývá, že na konci účetního období, při uzavírání knih, musí být přepočten zůstatek na eurovém účtu a také v eurové pokladně. Ve všech těchto zmiňovaných oblastech dochází ke kurzovým rozdílům. Podnik používá pevný kurz na čtvrtletní období dle kurzu ČNB, a to vždy k 1. dni čtvrtletí.

Vzhledem k tomu, že podnik by měl mít způsob účtování kurzových rozdílů stanoven ve vnitropodnikové směrnici, součástí této praktické části bude i návrh na směrnici, která by se právě kurzovým rozdílům věnovala.

4.2 Účtování kurzových rozdílů v daném podniku v roce 2009 podle pevného kurzu

Společnost si stanovila, že v průběhu účetního období bude používat pevný kurz. A to kurz čtvrtletní podle ČNB vždy k prvnímu dni daného čtvrtletí.

V roce 2009 používala následující kurzy:

Tabulka 5: Použité kurzy ČNB pro variantu pevného kurzu

<i>Čtvrtletí</i>	<i>Kurz ČNB</i>
2. 1. 2009 – 31. 3. 2009	26,830 Kč/EUR
1. 4. 2009 – 30. 6. 2009	27,150 Kč/EUR
1. 7. 2009 – 30. 9. 2009	25,775 Kč/EUR
1. 10. 2009 – 31. 12. 2009	25,410 Kč/EUR
31. 12. 2009	26,465 Kč/EUR

Zdroj 5: [7]

Společnost v roce 2009 uskutečnila následující účetní případy:

- 1) Prodej služeb zahraničním odběratelům:
 - a) Společnost dne 2. 2. 2009 vystavila fakturu odběrateli do Rakouska za služby v hodnotě 2 500 EUR. Tato faktura je splatná 25. 3. 2009. Pro přepočtení do účetnictví je použit kurz pro dané čtvrtletí 26,830 Kč/EUR. Faktura je odběratelem uhrazena 23. 3. 2009.

Výpočet:

Pro přepočet použijeme kurz daný v tomto čtvrtletí a to jak pro vystavenou fakturu, tak i pro přijatou platbu. Oba účetní případy proběhly v jednom a tom samém čtvrtletí. Kurzový rozdíl tudíž nevzniká.

$$2. 2. 2009 - 2\,500 \times 26,830 = 67\,075 \text{ Kč}$$

$$23. 3. 2009 - 2\,500 \times 26,830 = 67\,075 \text{ Kč}$$

Zaúčtování:

Tabulka 6: Příklad 1a)

<i>Č.</i>	<i>Účetní případ</i>	<i>Částka</i>	<i>MD</i>	<i>Dal</i>
1.	Vystavená faktura za služby = 2 500 EUR	67 075	311	602
2.	Faktura uhrazena odběratelem na BÚ	67 075	221	311

	= 2 500 EUR			
--	-------------	--	--	--

Zdroj 6: Vlastní šetření

- b) Společnost dne 25. 3. 2009 vystavila fakturu německému odběrateli za služby v hodnotě 3000 EUR. Faktura je splatná 28. 4. 2009. Odběratel tuto fakturu uhradil až 30. 4. 2009.

Výpočet:

Pro přepočet faktury do účetnictví je použit kurz 26,830 Kč/EUR. Ale protože faktura byla uhrazena až v dalším čtvrtletí, je pro přepočet uhrazené částky použit kurz 27,150 Kč/EUR. Vzniká tedy kurzový rozdíl.

$$25. 3. 2009 - 3\,000 \times 26,830 = 80\,490 \text{ Kč}$$

$$30. 4. 2009 - 3\,000 \times 27,150 = 81\,450 \text{ Kč}$$

$$\text{Kurzový rozdíl: } 81\,450 - 80\,490 = 960 \text{ Kč}$$

Zaúčtování:

Tabulka 7: Příklad 1b)

Č.	Účetní případ	Částka	MD	Dal
1.	Vystavená faktura za služby = 3 000 EUR	80 490	311	602
2.	Faktura uhrazena odběratelem na BÚ = 3 000 EUR	81 450	221	311
3.	Kurzový rozdíl – zisk	960	311	663

Zdroj 7: Vlastní šetření

- c) Pro odběratele z Francie byla dne 30. 6. 2009 vydána faktura za služby v hodnotě 4 000 EUR. Splatná je 31. 7. 2009. Odběratel zaplatil jen 2 000 EUR dne 15. 9. 2009 a druhou polovinu zaplatil 10. 10. 2009.

Výpočet:

Pro každý krok v tomto případě bude použit jiný kurz, protože vždy se jedná o jiné čtvrtletí. Zde vznikne kurzový rozdíl.

$$30. 6. 2009 - 4\,000 \times 27,150 = 108\,600 \text{ Kč}$$

$$15. 9. 2009 - 2\,000 \times 25,775 = 51\,550 \text{ Kč}$$

$$10. 10. 2009 - 2\,000 \times 25,410 = 50\,820 \text{ Kč}$$

$$\text{Kurzový rozdíl: } 108\,600 - (51\,550 + 50\,820) = 6\,230 \text{ Kč}$$

Zaúčtování:

Tabulka 8: Příklad 1c)

Č.	Účetní případ	Částka	MD	Dal
1.	Vystavená faktura za služby = 4 000 EUR	108 600	311	602
2.	Faktura uhrazena částečně odběratelem na BÚ = 2 000 EUR	51 550	221	311
3.	Faktura uhrazena částečně odběratelem na BÚ = 2 000 EUR	50 820	221	311
3.	Kurzový rozdíl – ztráta	6 230	563	311

Zdroj 8: Vlastní šetření

2) Účtování služební cesty

Účetní vyplatil zaměstnanci zálohu na služební cestu do Německa dne 30. 6. 2009 ve výši 1 000 EUR. 7. 7. 2009 došlo k vyúčtování a byly zjištěny tyto účetní případy: nákup pohonných hmot ve výši 100 EUR, zaplacené ubytování ve výši 150 EUR, stravné $4 \times 45 \text{ EUR} = 180 \text{ EUR}$. Zaměstnanec zbytek zálohy 570 EUR vrátil zpět do pokladny.

Výpočet:

Záloha na služební cestu bude přepočtena kurzem pro dané čtvrtletí. Pro vyúčtování bude ale použit jiný kurz, protože už je účtováno v dalším čtvrtletí. Vzniká tak kurzový rozdíl.

$$30. 6. 2009 - 1\,000 \times 27,150 = 27\,150 \text{ Kč}$$

$$7. 7. 2009 - \text{PHM} - 100 \times 25,775 = 2\,578 \text{ Kč}$$

$$7. 7. 2009 - \text{ubytování} - 150 \times 25,775 = 3\,866 \text{ Kč}$$

$$7. 7. 2009 - \text{stravné} - 180 \times 25,775 = 4\,640 \text{ Kč}$$

$$7. 7. 2009 - \text{zbytek zálohy} - 570 \times 25,775 = 14\,692 \text{ Kč}$$

$$\text{Kurzový rozdíl: } 27\,150 - (2\,578 + 3\,866 + 4\,640 + 14\,692) = 1\,374 \text{ Kč}$$

Zaúčtování:

Tabulka 9: Příklad 2)

Č.	Účetní případ	Částka	MD	Dal
1.	Vyplacení zálohy na služební cestu = 1 000 EUR	27 150	335	211
2.	Nákup pohonných hmot = 100 EUR	2 578	502	335
3.	Ubytování = 150 EUR	3 866	518	335
4.	Stravné = 180 EUR	4 640	512	335
5.	Vrácení zbytku zálohy = 570 EUR	14 692	211	335
3.	Kurzový rozdíl – ztráta	1 374	563	335

Zdroj 9: Vlastní šetření

3) Účtování na konci účetního období k rozvahovému dni 31. 12. 2009

Na konci účetního období přepočítá účetní jednotka zůstatek v eurové pokladně a na eurovém účtu.

Výpočet:

Dne 1. 10. 2009 byl naposledy přepočítán zůstatek na eurovém účtu a v eurové pokladně kurzem daným pro dané čtvrtletí. Při uzavírání účetních knih musí bezpodmínečně dojít k přepočítání, a to podle kurzu k 31. 12. 2009.

a) Zůstatek EURO BÚ - 1. 10. 2009 – $758 \times 25,410 = 19\,261$ Kč

Přepočet k 31. 12. 2009 – $758 \times 26,465 = 20\,060$ Kč

Kurzový rozdíl: $20\,060 - 19\,261 = 799$ Kč

b) Zůstatek EURO pokladna - 1. 10. 2009 – $1\,500 \times 25,410 = 38\,115$ Kč

Přepočet k 31. 12. 2009 – $1\,500 \times 26,465 = 39\,698$ Kč

Kurzový rozdíl – $39\,698 - 38\,115 = 1\,583$ Kč

Zaiúčtování:

Tabulka 10: Příklad 3)

Č.	Účetní případ	Částka	MD	Dal
1a.	Kurzový rozdíl u eurového BÚ – zisk	799	221	663
1b.	Kurzový rozdíl u eurové pokladny – zisk	1 583	211	663

Zdroj 10: Vlastní šetření

4.3 Účtování dle aktuálního kurzu ke dni uskutečnění účetního případu

Pro srovnání obou variant účtování kurzových rozdílů budou použity stejné příklady jako v kapitole 5.2, ale s tím rozdílem, že pro převod eura bude použit aktuální kurz ke dni uskutečnění účetního případu.

Tabulka 11: Použité kurzy ČNB pro variantu aktuálního kurzu

<i>Den uskutečnění účetního případu</i>	<i>Kurz ČNB</i>
2. 2. 2009	28,130 Kč/EUR
23. 3. 2009	26,825 Kč/EUR
25. 3. 2009	27,295 Kč/EUR
30. 4. 2009	26,710 Kč/EUR
30. 6. 2009	25,890 Kč/EUR
7. 7. 2009	25,885 Kč/EUR
15. 9. 2009	25,330 Kč/EUR
1. 10. 2009	25, 410 Kč/EUR
10. 10. 2009	25, 860 Kč/EUR
31. 12. 2009	26,465 Kč/EUR

Zdroj 11: [7]

Společnost v roce 2009 uskutečnila následující účetní případy:

- 1) Prodej služeb zahraničním odběratelům:
 - a) Společnost dne 2. 2. 2009 vystavila fakturu odběrateli do Rakouska za služby v hodnotě 2 500 EUR. Tato faktura je splatná 25. 3. 2009. Pro přepočítání do účetnictví je použit aktuální kurz 28,130 Kč/EUR. Faktura je odběratelem uhrazena 23. 3. 2009, kdy je kurz 26,825 Kč/EUR.

Výpočet:

Pro přepočítání faktury použijeme aktuální kurz a pro přijatou platbu použijeme jiný aktuální kurz. Tím vzniká kurzový rozdíl.

2. 2. 2009 - $2\,500 \times 28,130 = 70\,325$ Kč

23. 3. 2009 - $2\,500 \times 26,825 = 67\,063$ Kč

Kurzový rozdíl: $70\,325 - 67\,063 = 3\,262$ Kč

Zaiúčtování:

Tabulka 12: Příklad 1a)

Č.	Účetní případ	Částka	MD	Dal
1.	Vystavená faktura za služby = 2 500 EUR	70 325	311	602
2.	Faktura uhrazena odběratelem na BÚ = 2 500 EUR	67 063	221	311
3.	Kurzový rozdíl – ztráta	3 262	563	311

Zdroj 12: Vlastní šetření

Srovnání:

U tohoto příkladu vzniká rozdíl mezi účtováním podle pevného kurzu a podle aktuálního kurzu. Vzhledem k tomu, že se jedná o účetní případy z jednoho čtvrtletí, nebyl podle pevného kurzu stanoven žádný kurzový rozdíl. Naopak u aktuálního kurzu vzniká kurzová ztráta 3 262 Kč, protože oba účetní případy jsou přepočítány jiným kurzem.

- b) Společnost dne 25. 3. 2009 vystavila fakturu německému odběrateli za služby v hodnotě 3000 EUR. Faktura je splatná 28. 4. 2009. Odběratel tuto fakturu uhradil až 30. 4. 2009.

Výpočet:

Pro přepočet faktury do účetnictví je použit kurz ze dne 25. 3. 2009 27,295 Kč/EUR. Pro přepočet úhrady použijeme kurz 26,710 Kč/EUR. Vzniká tak kurzový rozdíl.

25. 3. 2009 – $3\,000 \times 27,295 = 81\,885$ Kč

30. 4. 2009 – 3 000 x 26,710 = 80 130 Kč

Kurzový rozdíl: 81 450 – 80 490 = 1 755 Kč

Zaiúčtování:

Tabulka 13: Příklad 1b)

Č.	Účetní případ	Částka	MD	Dal
1.	Vystavená faktura za služby = 3 000 EUR	81 885	311	602
2.	Faktura uhrazena odběratelem na BÚ = 3 000 EUR	80 130	221	311
3.	Kurzový rozdíl – ztráta	1 755	563	311

Zdroj 13: Vlastní šetření

Srovnání:

U obou způsobů přepočtu vzniká kurzový rozdíl. Jen při použití varianty pevného kurzu vzniká kurzový zisk 960 Kč a při použití aktuálního kurzu vzniká kurzová ztráta 1 755 Kč.

- c) Pro odběratele z Francie byla dne 30. 6. 2009 vydána faktura za služby v hodnotě 4 000 EUR. Splatná je 31. 7. 2009. Odběratel zaplatil jen 2 000 EUR dne 15. 9. 2009 a druhou polovinu zaplatil 10. 10. 2009.

Výpočet:

Pro každý krok v tomto případě bude použit jiný aktuální kurz, protože vždy se jedná o jiný den. Zde vznikne kurzový rozdíl.

30. 6. 2009 – 4 000 x 25,890 = 103 560 Kč

15. 9. 2009 – 2 000 x 25,330 = 50 660 Kč

10. 10. 2009 – 2 000 x 25,860 = 51 720 Kč

Kurzový rozdíl: $103\,560 - (50\,660 + 51\,720) = 1\,180$ Kč

Zaúčtování:

Tabulka 14: Příklad 1c)

Č.	Účetní případ	Částka	MD	Dal
1.	Vystavená faktura za služby = 4 000 EUR	103 560	311	602
2.	Faktura uhrazena částečně odběratelem na BÚ = 2 000 EUR	50 660	221	311
3.	Faktura uhrazena částečně odběratelem na BÚ = 2 000 EUR	51 720	221	311
3.	Kurzový rozdíl – ztráta	1 180	563	311

Zdroj 14: Vlastní šetření

Srovnání:

V tomto příkladě u obou variant vznikl kurzový rozdíl. Při použití pevného kurzu vznikla kurzová ztráta ve výši 6 230 Kč a při použití aktuálního kurzu je kurzová ztráta menší, a to 1 180 Kč.

2) Účtování služební cesty

Účetní vyplatil zaměstnanci zálohu na služební cestu do Německa dne 30. 6. 2009 ve výši 1 000 EUR. 7. 7. 2009 došlo k vyúčtování a byly zjištěny tyto účetní případy: nákup pohonných hmot ve výši 100 EUR, zaplacené ubytování ve výši 150 EUR, stravné 4×45 EUR = 180 EUR. Zaměstnanec zbytek zálohy 570 EUR vrátil zpět do pokladny.

Výpočet:

Záloha na služební cestu bude přepočtena aktuálním kurzem dne 30. 6. 2009. Pro vyúčtování bude ale použit kurz ze dne 7. 7. 2009. Vzniká tak kurzový rozdíl.

$30. 6. 2009 - 1\,000 \times 25,890 = 25\,890$ Kč

7. 7. 2009 – PHM - $100 \times 25,885 = 2\,589$ Kč

7. 7. 2009 – ubytování - $150 \times 25,885 = 3\,883$ Kč

7. 7. 2009 – stravné – $180 \times 25,885 = 4\,659$ Kč

7. 7. 2009 – zbytek zálohy – $570 \times 25,885 = 14\,754$ Kč

Kurzový rozdíl: $25\,890 - (2\,589 + 3\,883 + 4\,659 + 14\,754) = 5$ Kč

Zaúčtování:

Tabulka 15: Příklad 2)

Č.	Účetní případ	Částka	MD	Dal
1.	Vyplacení zálohy na služební cestu = 1 000 EUR	25 890	335	211
2.	Nákup pohonných hmot = 100 EUR	2 589	502	335
3.	Ubytování = 150 EUR	3 883	518	335
4.	Stravné = 180 EUR	4 659	512	335
5.	Vrácení zbytku zálohy = 570 EUR	14 754	211	335
3.	Kurzový rozdíl – ztráta	5	563	335

Zdroj 15: Vlastní šetření

Srovnání:

V případě, kdy byl použit pevný kurz, vycházela kurzová ztráta 1 374 Kč. Naopak v případě použití aktuálního kurzu vznikla ztráta jen minimální, a to 5 Kč. Tento jev je patrně způsoben krátkým časovým intervalem mezi účetními případy a tudíž i vyrovnanými aktuálními kurzy ČNB.

3) Účtování na konci účetního období k rozvahovému dni 31. 12. 2009

Na konci účetního období přepočítá účetní jednotka zůstatek v eurové pokladně a na eurovém účtu.

Výpočet:

Dne 1. 10. 2009 byl naposledy přepočítán zůstatek na eurovém účtu a v eurové pokladně kurzem aktuálním pro tento den uskutečnění účetního případu. Při uzavírání účetních knih musí bezpodmínečně dojít k přepočítání, a to podle kurzu k 31. 12. 2009.

a) Zůstatek EURO BÚ - 1. 10. 2009 – $758 \times 25,410 = 19\,261$ Kč

Přepočet k 31. 12. 2009 – $758 \times 26,465 = 20\,060$ Kč

Kurzový rozdíl: $20\,060 - 19\,261 = 799$ Kč

b) Zůstatek EURO pokladna - 1. 10. 2009 – $1\,500 \times 25,410 = 38\,115$ Kč

Přepočet k 31. 12. 2009 – $1\,500 \times 26,465 = 39\,698$ Kč

Kurzový rozdíl – $39\,698 - 38\,115 = 1\,583$ Kč

Zaúčtování:

Tabulka 16: Příklad 3)

Č.	Účetní případ	Částka	MD	Dal
1a.	Kurzový rozdíl u eurového BÚ – zisk	799	221	663
1b.	Kurzový rozdíl u eurové pokladny – zisk	1 583	211	663

Zdroj 16: Vlastní šetření

Srovnání:

V tomto případě dochází k situaci, kdy obě varianty vykazují stejný výsledek, a to proto, že v obou případech byl použit stejný kurz ČNB. Kurzový rozdíl u eurového účtu činí v obou variantách kurzový zisk 799 Kč a u eurové pokladny kurzový zisk 1 583 Kč.

4.4 Sumární srovnání variant přepočtů eura způsobem pevného čtvrtletního kurzu a aktuálního kurzu

V kapitole 4.2 byly zpracovány příklady účtování kurzových rozdílů pomocí pevného kurzu, a to čtvrtletního. Kurzy ČNB byly zjišťovány vždy k prvnímu dni daného čtvrtletí, kromě rozvahového dne, tedy 31. 12. 2009.

V kapitole 4.3 byly ty samé příklady účtování kurzových rozdílů, ale pro přepočet eura byl použit aktuální kurz ke dni uskutečnění účetního případu.

Pomocí tabulky, kde budou sesumarizovány účty kurzové ztráty a kurzového zisku, bude srovnáván vliv jednotlivých variant na hospodaření firmy. Kurzové rozdíly se promítají do výkazu zisku a ztrát, proto je důležité vědět, zda mají jednotlivé varianty účtování kurzových rozdílů podstatný vliv na hospodářský výsledek.

Použití pevného čtvrtletního kurzu

Tabulka 17: Použití pevného čtvrtletního kurzu

<i>Číslo příkladu</i>	<i>Kurzová ztráta 563</i>	<i>Kurzový zisk 663</i>
1b)		960 Kč
1c)	6 230 Kč	
2)	1 374 Kč	
3a)		799 Kč
3b)		1 583 Kč
<i>Suma</i>	<i>7 604 Kč</i>	<i>3 342 Kč</i>

Zdroj 17: Vlastní šetření

Celkem: $7\,604 - 3\,342 = 4\,262$ Kč

Celkové vyhodnocení příkladů, ve kterých byl použit pevný čtvrtletní kurz, je kurzová ztráta ve výši 4 262 Kč.

Použití aktuálního kurzu ke dni uskutečnění účetního případu

Tabulka 18: Použití aktuálního kurzu

<i>Číslo příkladu</i>	<i>Kurzová ztráta 563</i>	<i>Kurzový zisk 663</i>
1a)	3 262 Kč	
1b)	1 755 Kč	
1c)	1 180 Kč	
2)	5 Kč	
3a)		799 Kč
3b)		1 583 Kč
Suma	6 202 Kč	2 382 Kč

Zdroj 18: Vlastní šetření

Celkem: $6\,202 - 2\,382 = 3\,820$ Kč

Celkové vyhodnocení příkladů, ve kterých byl použit aktuální kurz ke dni uskutečnění účetního případu, je kurzová ztráta ve výši 3 820 Kč.

Porovnáním výsledku mezi variantou použití pevného čtvrtletního kurzu a aktuálního kurzu ke dni uskutečnění účetního případu bylo zjištěno, že rozdíl mezi oběma variantami není nikterak markantní. I když výsledek při použití aktuálního kurzu vyšel s menší ztrátou, a to 3820 Kč a výsledek při použití pevného kurzu se ztrátou 4262 Kč. Z toho by se dalo usoudit, že použití aktuálního kurzu ke dni uskutečnění účetního případu pro vybranou účetní jednotku bude výhodnější. Nesmí být ale opomenut důležitý fakt, že na konci účetního období se položky přepočítávají kurzem k danému dni, tj. 31. 12., a to ať už je použit jakýkoliv postup během účetního období.

4.5 Návrh vnitropodnikové směrnice o přepočtu cizích měn a účtování kurzových rozdílů platné od 1. 1. 2010

Je povinností podniku, aby pro vedení účetnictví vytvořil vnitropodnikovou směrnici. Tuto povinnost ustanovuje zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Úkolem vnitropodnikové směrnice je, aby zajistila jednotný metodický postup při jednotlivých situacích. Vnitropodniková směrnice se musí řídit platnými legislativními normami. Je to hlavně zákon o účetnictví. Bylo by ale chybou tvořit směrnici, která jen cituje ustanovení zákona a nezabývá se konkrétními postupy a situacemi, objevujícími se ve firmě. Správně vytvořená vnitropodniková směrnice slouží též pro jednodušší orientaci při kontrole účetnictví finančním úřadem.

Každá směrnice by měla obsahovat den nabytí účinnosti a musí být podepsána oprávněnou osobou. Důležité je také seznámení zaměstnanců se směrnicemi a je nezbytné jednotlivé směrnice aktualizovat, jen tak zůstanou v platnosti.

Vnitropodniková směrnice o přepočtu cizích měn a účtování kurzových rozdílů platná od 1. 1. 2010

Účtování kurzových rozdílů podléhá zákonu o účetnictví, který přikazuje účetním jednotkám vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. V případě pohledávek a závazků, podílů na obchodních společnostech, cenných papírů a derivátů, cenin, pokud jsou vyjádřeny v cizí měně, devizových hodnot, s výjimkou zlata, jsou účetní jednotky povinny použít současně i cizí měnu; tato povinnost platí i u opravných položek, rezerv a technických rezerv, pokud majetek a závazky, kterých se týkají, jsou vyjádřeny v cizí měně.

Účelem této směrnice je stanovení jednotného postupu ve společnosti ... a.s..

Tato účetní směrnice je závazná pro všechny zaměstnance, kteří v rámci svého pracovního zařazení vykonávají jakékoliv činnosti související s touto agendou.

Tito pracovníci jsou také zodpovědní za dodržování veškerých zde uvedených a popsanych pracovních postupů. Hlavní účetní společnosti je zodpovědný za provádění veškerých dále popsanych kontrol. V případě, že je za prováděnou činnost zodpovědný jiný pracovník, je tato informace uvedena přímo u prováděné činnosti.

Schvalování této směrnice provádí na základě delegovaných pravomocí od představenstva ředitel společnosti.

Aktualizace této směrnice provádí hlavní účetní.

Kurzové rozdíly

Při zjišťování a účtování o kurzových rozdílech se postupuje takto:

Pro přepočty kurzů při vzniku účetního případu se používají běžné kurzy. Hodnoty cizích měn jsou přepočítávány pevným kurzem vyhlášeným ČNB k prvnímu dni čtvrtletí. Při přepočtu měny, která není obsažena v kurzech devizového trhu vyhlášených ČNB, se pro přepočet použijí oficiální střední kurzy centrální banky příslušné země, popřípadě aktuální kurz mezibankovního trhu k americkému dolaru nebo euru.

Za den uskutečnění účetního případu pro výpočet kurzových rozdílů se považuje u:

- a) vystavených faktur den vystavení faktury,
- b) došlých faktur den přijetí faktury,
- c) půjček den jejich přijetí či poskytnutí,
- d) úvěrů den dle smlouvy,
- e) cestovních účtů den ukončení služební cesty, v případě, že služební cesta není k rozvahovému dni ukončena, pak rozvahový den za část služební cesty dosud uskutečněnou,
- f) zálohy den uskutečnění platby,
- g) dlouhodobého finančního majetku v cizích měnách den uskutečnění pohybu,
- h) pokladny, bankovního účtu rozvahový den, den uskutečnění pohybu.

Pro kurzy použité pro přepočet k rozvahovému dni je použit kurz platný pro poslední den účetního období.

Kurzové rozdíly účtované v průběhu účetního období

V průběhu účetního období jsou kurzové rozdíly vyúčtovány ve výši rozdílu mezi kurzem, kterým byly pohledávky, závazky, úvěry, finanční výpomoci a cenné papíry, podíly a deriváty vedené v cizí měně oceněny v den uskutečnění účetního případu, a to

pevným kurzem vyhlášeným ČNB k prvnímu dni čtvrtletí a kurzem ke dni jejich zaplacení nebo úhrady podle výpisu z účtu.

Kurzové rozdíly se účtují výsledkově, to je na účet 563 – Kurzové ztráty a 663 – Kurzové zisky.

Kurzové rozdíly účtované na konci účetního období

Na konci účetního období je nutné hodnotu veškerého majetku a závazků v cizí měně přepočítat kurzem ČNB k 31. 12. Rozdíl z přecenění tohoto majetku a závazků k rozvahovému dni se zaúčtuje na účty 563 – Kurzové ztráty a 663 – Kurzové zisky, tedy výsledkově.

Kurzové rozdíly, které se účtují výsledkově, vstupují do hospodářského výsledku účetní jednotky.

5 Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na jednotlivé varianty a postupy při použití kurzových přepočtů, jejich zaúčtování a následně aplikací těchto metod v daném podniku. Vzhledem k tomu, že vybraný podnik účtuje podle pevného kurzu, stanoveného na čtvrtletí, používá kurz k prvnímu dni čtvrtletí, cílem práce bylo zhodnotit vliv této vybrané varianty na hospodářský výsledek v porovnání s variantou použití aktuálního kurzu ke dni uskutečnění účetního případu.

Vybrané příklady z praxe daného podniku jsem zaúčtovala poprvé metodou pevného kurzu a podruhé ty samé příklady metodou aktuálního kurzu ke dni uskutečnění účetního případu. V následné kapitole jsem obě varianty srovnávala pomocí vysčítání jak kurzových ztrát, tak i kurzových zisků. U varianty s pevným kurzem, bylo použito čtvrtletní období s kurzem prvního dne pro dané čtvrtletí, vyšla celková ztráta ve výši 4262 Kč a u varianty s aktuálním kurzem ke dni uskutečnění účetního případu vyšla ztráta 3820 Kč. U obou variant je důležité si uvědomit, že na konci roku k rozvahovému dni musí být vždy použit kurz ze dne 31. 12. Kurzové rozdíly se pak účtují výsledkově, tudíž jsou součástí hospodářského výsledku.

Během mého zkoumání ve firmě jsem zjistila, že daná účetní jednotka nedisponuje vlastní vnitropodnikovou směrnicí, která by se zabývala kurzovými rozdíly. Proto jsem si určila jako dílčí cíl vytvoření návrhu směrnice pro tuto vybranou účetní jednotku. Snažila jsem se ve směrnici obecně vymezit, komu je určená, kdo podléhá jejím pravidlům a k čemu vlastně slouží. Dále jsem specifikovala, který systém kurzů jednotka bude při přepočtu a účtování kurzových rozdílů používat, jaký den bude považovat za den uskutečnění účetního případu. Jsou nastíněné postupy účtování během účetního období a také na konci účetního období, k rozvahovému dni. Tato směrnice by tedy mohla sloužit v praxi ve vybrané firmě.

6 Summary

Bachelor's thesis deals with the issue of rate of exchange. The aim of this work is to evaluate the exchange rate influence on a company management, its account sheets and financial results. The selected company uses a fixed quarterly rate and I compared it with a current rate for the day of accounting transaction realization.

I charged selected examples according to a company's accounting, that means the fixed rate and then the same examples according to the current rate. Then I compared both results. By the fixed rate is the loss in exchange 4262 CZK and by the current rate is the loss in exchange 3820 CZK. But by closing the books the company must use the exchange rate for the day 31. 12. That doesn't depend on the variant of exchange the company uses. The exchange rate are a part of the operating results.

Because my selected company has no proper internal directive for the exchange rate, I decided to suggest one. The directive could be used by the accounting entity, because is suggested for its needs.

7 Seznam použité literatury

- [1] BLECHOVÁ, Beata, JANOUSHKOVÁ, Jana. Podvojný účetnictví v příkladech 2008. 8. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 192 s. ISBN 978 – 80 – 247 – 2542 – 0.
- [2] ČERMÁKOVÁ, Hana. Účetnictví – shrnutí základů. 3. vydání. Ostrava: Mirago, 2008. 109 s. ISBN 80 – 86617 – 35 – 1.
- [3] DUŠEK, Jiří. Účetní uzávěrka a závěrka v přehledech snadno a rychle. 4. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 180 s. ISBN 978 – 80 – 247 – 2386 – 0.
- [4] KRUPOVÁ, Lenka. Kreativní účetnictví: zneužívání účetnictví – možnosti a meze. Praha: Komora auditorů ČR, 2001. 64 s. ISBN 80 – 902855 – 2 – X.
- [5] RUBÁKOVÁ, Věra. Praktické účetní případy 2008. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 168 s. ISBN 978 – 80 – 247 – 2443 – 0.
- [6] RYNEŠ, Petr. Podvojný účetnictví a účetní závěrka. 8. vydání. Olomouc: Anag, 2008. 959 s. ISBN 978 – 80 – 7263 – 437 – 8.

Internetové zdroje:

- [7] <http://www.cnb.cz/cs/index.html> - 11. 4. 2010
- [8] http://www.dashofer.cz/download/pdf/us2/025_KUR_KR_a_valut.pdf - 11. 4. 2010
- [9] <http://www.kacr.cz/article.asp?nArticleID=120> – 29. 12. 2009
- [10] http://podnikani.idnes.cz/cesti-podnikatele-nemysli-na-kurzove-ztraty-f3y-firmy_tipy.asp?c=A070912_100250_firmy_tipy_vra – 28. 12. 2009

8 Seznam tabulek

Tabulka 1: Nákup a prodej valut	str. 16
Tabulka 2: Úhrada závazků a pohledávek v hotovosti	str. 17
Tabulka 3: Zúčtování se zaměstnanci, společníky	str. 17
Tabulka 4: Vyúčtování kurzových rozdílů při uzavírání účetních knih	str. 18
Tabulka 5: Použité kurzy ČNB pro variantu pevného kurzu	str. 27
Tabulka 6: Příklad 1a)	str. 27
Tabulka 7: Příklad 1b)	str. 28
Tabulka 8: Příklad 1c)	str. 29
Tabulka 9: Příklad 2)	str. 30
Tabulka 10: Příklad 3)	str. 31
Tabulka 11: Použité kurzy ČNB pro variantu aktuálního kurzu	str. 32
Tabulka 12: Příklad 1a)	str. 33
Tabulka 13: Příklad 1b)	str. 34
Tabulka 14: Příklad 1c)	str. 35
Tabulka 15: Příklad 2)	str. 36
Tabulka 16: Příklad 3)	str. 37
Tabulka 17: Použití pevného čtvrtletního kurzu	str. 38
Tabulka 18: Použití aktuálního kurzu	str. 39